

פרשת תרומה - תשס"ג

שרון ברקת

מתחילת פרשת "תרומה" ועד סוף ספר שמות (עם הפסקת ביניים לסיפור פרשת העגל) עוסקת התורה במלאכת המשכן. רובה ככולה של הפרשה הוא שילוב של כתב חומרים ומפרט טכני, המדקדקים דיוק רב בכל בדל של לולאה, קרס נחושת, עצי שיטים ועורות אילים מאדמים. בתוך כל נצנוצי הזהב הטהור ומשק כנפי הכרובים, קשה להאמין שמדובר בסך הכל במעין צריף עץ, מבנה שאינו אלא עשרים קרשים לאורכו ושמונה קרשים לרוחבו, שאיננו אפילו בגדר בית שהרי אין לו גג, וכיסויו אינו אלא יריעות עשויות עורות עיזים, בדומה לאוהל. משהו שאפילו הומלס בן זמננו היה מהסס אם לקבלו כבית, שלא לדבר על משפחת עולים חדשים...

והנה, למבנה זה, שאינו אלא שלד, מקדישה התורה 450 פסוקים, בעוד שכל סיפור בריאת העולם, שמים וארץ וכל צבאם (לרבות האדם), כולל נזר הבריאה, הלא היא השבת – כל זה מקופל ב-34 פסוקים בלבד. פוסקים ופרשנים רבים ניצלו יחס זה כדי לציין לא רק את היותו של המשכן שקול כנגד עולם ומלואו, אלא שחשיבותו גדולה לעין ערוך מן הקוסמוס כולו, שלא לדבר על אפסותו של האדם במעמד זה.

מנגד, מתארים מקורות שונים, בעיקר כאלו המשמשים את חכמי תורת הסוד, את המשכן כעשוי הן בתבנית גופו של אדם והן בדומה לעולם, החל בהשוואת הקרשים במשכן לצלעות בגוף האדם ולהרים שבעולם, דרך ציון הארון שבמשכן ובו התורה שבה שס"ה (365) מצוות עשה, ובגוף האדם שס"ה גידים ובעולם שס"ה ימות חמה, וגמור בתיאור כל אחד ואחד מכלי המשכן, המהווים סמל ומשל לאברי הגוף האנושי מחד ולתופעות טבע קוסמיות מאידך.

חשוב לשים לב, לכן, שדווקא לפני הכניסה להוראות הייצור המפורטות, נאמר "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם" (שמות כה, ח'). כלומר, המקדש אינו הארכיטקטורה המשמשת מעון לשכינה - העם, בני האדם, הם-הם משכנו האמיתי של אלוהים.

....

שאלות של פועל שקורא

מי בנה את תבס על שבעת שעריה?
 בספרים כתובים שמות של מלכים.
 האם המלכים הם שסחבו לשם את גושי-הסלע?
 ובכל שנהרסה פעמים רבות -
 מי הקים אותה פעמים רבות מהריסותיה?
 באילו בתים בלימא זהבת-הקרנים גרים הבנאים?
 בערב בו סימו את החומה הסינית, לאן הלכו
 בוני החומה? רומא הגדולה
 מלאה שערי נצחון. מי הקים את אלה? על מי
 היו תרועות הנצחון? הבריזנין המהללת בשירים
 היו רק ארמונות לתושביה? אפלו באטלאנטיס הגאודית
 בליה בו הם בלע אותם, שאגו
 הנטבעים לעבדיהם.

אלכסנדר הצעיר כבש את הודו.
 הוא לבדו?

קיסר הפה את הגאים.

האם לא היה לפחות טבח אתו?

פיליפ מספרד בכה בשצי אניותיו

אבד. האם איש זולתו לא בכה?

פרידריך השני נצח במלחמת שבע השנים. מי
 נצח מלבדו?

בכל דף נצחון.

מי בשל את הפרה למנצחים?

כל עשר שנים אדם גדול.

מי שלם את החשבון?

פל-כך הרבה דיוחי-מעשים.

פל-כך הרבה שאלות.

ברטולד ברכט

מתוך "גלות המשוררים"

המלט: "ובכן אגיד לכם, מדוע; וכך תקדים
 השערת לבוא לפני פתחון-פיכם, ומרחשי
 האמונים, שתשמרו למלך ולמלכה לבלתי גלות
 סודם, לא תיפול שעה ארצה. בעת האחרונה, - אף
 לא אדע מדוע, - אבדה ממני שמחת נפשי, משכתי
 את ידי מכל הרגלי; ואמנם כל-כך נעכר עלי רוחי,
 שהארץ, זו התבנית ההדורה, כסלע-ישימון היא
 בעיני; ואפיריון נפלא זה, האוויר, ראו נא, זה הרקיע
 הנאדר, הנטוי סביב, זה הגג גדל-הרוממות, המעולף
 רשפי להבת-פז, כל זה נדמה עלי כחשרת אדים
 נאלחים וממאירים. איזו מלאכת-מחשבת הוא
 האדם! מה אציל הוא בתבונתו! מה עצום עד אין-
 קץ בכשרונו! בתארו ותנועותיו - מה חשוב ונפלא!
 במעשיו - מה ידמה למלאכי עליון! בחכמתו - מה
 ישווה לאלוהים! זיוו של עולם! תפארת הברואים!
 אך בעיני במה נחשבת היא תמצית זו של עפר-
 ואפר? לא יענגני עוד איש; לא, גם לא אישה; אף כי
 מבת-שחוקכם ניכר, שספק הוא בלבכם."

ויליאם שקספיר

מתוך "המלט, נסיך דנמרק"
 בתרגום אברהם שלונסקי

לבסוף, אחרי שעות של המתנה, ביקש השומר
 מהנער להיכנס. מה שראה בפנים הדהים אותו.
 מעולם לא תיאר לעצמו בדמיונו שכאן, בלב
 המדבר, קיים אוהל כמו זה. האדמה היתה מכוסה
 בשטיחים היפים ביותר שדרך עליהם מימיו,
 ולמעלה היו תלויות מנורות של מתכת צהובה
 מלאכת מחשבת, ובכל אחת נר דולק. השייחים
 ישבו בחצי גורן בירכתי האוהל, נתמכים בכריות
 משי מרוקמות רקמה עשירה. משרתים באו והלכו,
 נושאים טסי כסף עמוסי תה ותמרים וכל מיני
 מטעמים. אחדים מהם תפקידם היה להוסיף כל
 הזמן גחלים לנרגילות. ריח רך של עשן מילא את
 חלל האוהל.

שמונה שייחים היו שם, אבל הנער ראה מייד מי
 מהם הוא החשוב ביותר: ערבי לבוש בלבן וזהב,
 שישב במרכז חצי הגורן. על ידו ישב הערבי הצעיר
 שהנער דיבר אתו קודם.

אחד השייחים נעץ מבט בנער. "מי הוא הזר הזה
 המדבר על אותות" שאל.

"זה אני", ענה הנער. והוא סיפר להם מה שראה.
 "מדוע יגלה המדבר דברים כאלה לאדם זר, כשהוא
 יודע שאנחנו נמצאים כאן דורות?" אמר שייך אחר.
 "כי לעיניים שלי המדבר הוא עוד חדש", אמר
 הנער. "אני יכול לראות דברים שעיניים שכבר
 התרגלו למדבר אולי לא יראו."

פאולו קואלו

מתוך "האלכימאי"

האדם - עולם קטן,

העולם - אדם גדול.

ר' יצחק לוריא (הארי"י)